

chvíli obraciame sa na vás všetkých s výzvou, plňte svedomite všetky nariadenia Slovenskej národnej rady, aby boli čím prv odstránené všetky škody a nedostatky, zapríčinené nám ustupujúcim nepriateľom. Podporujte budovateľskú prácu národných výborov, ktoré sú orgánmi verejnej správy. Nezabúdajte na to, že na území našom zúri ešte vojna. Odstráňte preto všetky rozpory a nesváry a hľadajte len to, čo vás spojí.

Somknite sa v pevný a jednotný šík Národného frontu ku spoločnej práci za spoločné dobro všetkých. Vzájomne si pomáhajte, nažívajte v svornosti a v náboženskej snášanlivosti.

Radi konštatujeme, že na oslobodenom území je plne rešpektovaná náboženská sloboda. Nikomu sa nedeje ani sebamenšia krivda pre svoje náboženské presvedčenie. Červená armáda za svojho rýchleho postupu zachránila mnohé chrámy a cirkevno-umelecké pamiatky pred úplným zničením. Odkazujeme to vlastne vám, ktorí ste ešte na Nemcami obsadenom území, pretože nacistická propaganda chce vám nahovoriť, že Červená armáda prichádza k nám prenasledovať cirkev a jej kňazov. Buďte nápomocní všetci, bez výnimky, aby sme čím skôr mohli užívať ovocie našej vytúženej slobody.

Slovanský katolícky výbor prikročil k organizovaniu zbierky v prospech ranených vojakov Červenej armády a československých jednotiek, aby prejavil vďačnosť zázemia frontu.

Nemecko-fašistická hrôzovláda bude už čoskoro zlikvidovaná. Nech je našou svätou povinnosťou urýchliť jej neslávny pád.

Nech žije naša republika, jej prezident Dr. Eduard Beneš, naša vláda a naše hrdinné vojsko!

Nech žije Slovenská národná rada!

Nech žije slávna Červená armáda a jej najvyšší veliteľ maršal J. V. Stalin!

Nech žije spojenectvo československo-sovietske!

Nech žije večné bratstvo všetkých slovanských národov!

Za predsedníctvo slovanského katolíckeho výboru:

Jozef Fiala-Udavský, v. r., Vincent Šimkovič-Petrovský, v. r., Ján Kubičár, v. r., Dominik Novotný, v. r., Ján Silai, v. r., Alojz Kalafut, v. r., Štefan Luscoň, v. r.

Pravda, 1. 4. 1945, čís. 33. — Téz V. Prečan, Slovenský katolicizmus pred februárom 1948, Bratislava 1961, s. 230–232.

[203]

1945, 2. duben. Košice.¹ — Ústavní dekret presidenta republiky o nové organizaci vlády a ministerstev v době přechodné.²

Par. 1.

Předseda vlády a pět jeho náměstků tvoří předsednictvo vlády. Náměstky předsedy vlády jmenuje a propouští president republiky.

Par. 2.

V čele státní správy jsou tato ministerstva:

ministerstvo zahraničních věcí,

ministerstvo národní obrany,

¹ Dekret byl podepsán ve vlaku na cestě z SSSR na Slovensko a publikován v Košicích.

² Ústavní dekret č. 1 z roku 1945 o organizaci nové vlády byl v podstatě realizací usnesení zástupců Národní fronty na jednáních v Moskvě o struktuře nové vlády (viz dokument čís. 137). Skutečnost, že buržoasní představitelé odboje si z emigrace nemohli přivést mimo presidenta žádného ústavního činitele, velmi příznivě ovlivnila další vývoj v republice.

Československé státní zřízení v Londýně bylo reprezentováno presidentem, vládou a Státní radou. Státní rada, poradní sbor presidenta republiky a kontrolní orgán v rámci prozatímního státního zřízení ČSR (dekret pres. rep. z 21. července 1940), byla zrušena podle dekretu presidenta republiky z 11. října 1944 v den, kdy se ustavila vláda na území republiky. Tímto dnem také zanikly mandáty členů Státní rady. Prakticky skon-

ministerstvo zahraničního obchodu,
ministerstvo vnitra,
ministerstvo financí,
ministerstvo školství a osvěty,
ministerstvo spravedlnosti,
ministerstvo informací,
ministerstvo průmyslu,
ministerstvo zemědělství,
ministerstvo vnitřního obchodu,
ministerstvo dopravy,
ministerstvo pošt,
ministerstvo ochrany práce a sociální péče,
ministerstvo zdravotnictví,
ministerstvo výživy.

Par. 3.

V ministerstvech zahraničních věcí, národní obrany a zahraničního obchodu jsou státní tajemníci, kteří jsou členy vlády. Je-li ministr Čech, bude státní tajemník Slovák a naopak.

Par. 4.

Vláda rozhoduje ve sboru, který je schopen usnášeti se, je-li přítomna nadpoloviční většina členů vlády.

Par. 5.

Působnost jednotlivých ministerstev upraví se zákonem. Podrobnosti stanoví vládní nařízení.

Par. 6.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem podpisu. Provedou jej všichni členové vlády.

Dr. Edvard Beneš v. r.
Jan Šrámek v.r.

Sb. z. a n. čís. 1/1945.

čila však činnost Státní rady již 12. března 1945, a to listem presidenta Beneše, ve kterém uzavřel IV. prodloužené zasedání Státní rady. Od té doby až do 4. dubna 1945, kdy byl naplněn i 2. odst. článku 1. ústavního dekretu presidenta o době trvání Státní rady, většina činnosti čs. úřadů v Londýně byla zaměřena k repatriačním otázkám a k likvidaci československého státního zřízení v zahraničí. Členové československé emigrantské vlády, vracející se počátkem dubna 1945 domů, do Košic, podali demisi ve vlaku, a to ještě mimo území Československé republiky. Tím byla splněna podmínka KSČ, že se londýnská vláda nesmí vrátit do Československa jako fungující vláda. V den ustavení nové vlády, která vešla do naší historie pod názvem „košická“, 4. dubna 1945, přijal ještě naposledy president členy československé zahraniční vlády v čele s Dr. J. Šrámekem a poděkoval jim za spolupráci.

Nato složila nová vláda slib do rukou presidenta. Při této příležitosti pronesl nový předseda vlády Zd. Fierlinger tato slova:

„Pane presidente, jsme si vědomi, že naše práce bude nesmírně obtížná, že cesta naší politické a hospodářské obnovy bude těžká, ba trnitá. Vynasnažíme se však, abychom úlohu na nás vloženou čestně splnili. Uvědomujeme si též, že naše úloha je omezena časově a spadá do historického období mezi vstupem na osvobozenou půdu republiky a prvním Národním shromážděním. Cíl, který máme před sebou, je velký a vznešený. Vynasnažíme se, abychom ho s Vaší pomocí splnili.“ (Pravda, 5. 4. 1945.)

Složení nové vlády odpovídalo ústavnímu dekretu č. 1 z roku 1945. Vláda byla složená z představitelů domácího i zahraničního odboje, z 25 členů bylo 9 Slováků. (Viz dokument čís. 137 a přílohu IV.)